

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Финансиране на съдебната система

Доклад на ЕМСС

2015 г.-2016 г.

Съфинансиран от Програма „Правосъдие“ на Европейския съюз

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Настоящата публикация е изготвена с финансовата подкрепа на Програма „Правосъдие“ на Европейския съюз. За съдържанието на настоящата публикация отговорност носи ЕМСС и по никакъв начин не може да бъде възприемана за становище на Европейската комисия.

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Препоръка едно

Бюджетите винаги ще бъдат обект на парламентарен контрол, тъй като те включват разходване на публични средства. Въпреки това, изготвянето на бюджета следва да бъде системно и практически освободено от неподходяща политическа намеса. Съдилищата не трябва да се финансират въз основа на дискреционни решения на официалните органи, а въз основа на **обективни и прозрачни критерии**.

Препоръка две

За да се гарантира и укрепи разделението на властите, **Съветът на съдебната власт или органът, в който съдебната власт е представена**, следва да бъде тясно свързан и напълно информиран за всички етапи на бюджетната процедура и следва да има възможност да изразява становището си по предложения бюджет пред парламента¹.

Препоръка три

Изготвянето на бюджета на съдебната власт, включително и управлението на съдилищата и обучението на съдиите, трябва да бъдат изцяло или поне частично под контрола на Съвета на съдебната власт или на еквивалентни независими и автономни органи. Ако не съществува Съвет, съдиите отново трябва да имат решаващо влияние върху бюджетната процедура.

Препоръка четири

Съдилищата трябва да бъдат финансирани до ниво, което да им позволява да изпълняват задълженията си, да предоставят ефективна и ефикасна система за правораздаване. Следователно, всяка държава трябва да отдели **достатъчно средства, съоръжения и оборудване** за съдилищата, за да им се даде възможност да функционират в съответствие със стандартите, определени в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека и да се даде възможност на съдиите и съдебните служители да работят ефективно.

Препоръка пет

Поддържането на върховенството на закона ("Etat de Droit") изисква дългосрочна финансова стабилност при финансирането на съдебната система.

¹ В страните, в които Съветът на съдебната власт има право да предлага бюджета, правителството следва да представи обосновка за промяната му.

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Съдилищата **не трябва да бъдат финансирани на годишна база**, а трябва да разполагат със сигурността на дългосрочните бюджети. Финансирането на съдилищата трябва да бъде защитено от колебанията, причинени от политическата нестабилност.

Бюджетните ограничения засягат ефективното функциониране на правосъдието с риск от отказ или забавяне на достъпа до правосъдие за потенциалните страни в процеса. Това може да бъде под формата на бюджетни ограничения, но също така може да бъде и резултат от стагнация на бюджета в контекста на неблагоприятни влияния, като например увеличаване на натовареността. Освен това, структурата на бюджетите може да бъде доста различна в различните държави, което ги прави трудни за сравнение.

В Европа съществува голямо разнообразие в начините за финансиране на съдебната система. Това е самостоятелна тема. Повечето бюджети включват, например, разходите за заплати и пенсии на съдиите, някои бюджети включват разходи за съдебно обучение, докато други не. Малка част от съдебните бюджети включват разходите за системата за наказания; някои включват разходите за сигурност на съда. В някои страни, натовареността е съществен фактор при разпределянето на ресурсите; други страни поставят по-голям акцент върху съгласувания бюджет за последните години. В повечето страни, бюджетът на съдебната система е отделен от този на прокуторите. Поради това не е възможно да се изброят изчерпателно всички тези елементи, които трябва да бъдат включени в бюджета за финансиране на съдебната система².

Бюджетните ограничения могат да окажат влияние върху качеството на правосъдието и правораздаването.

Препоръка шест

Бюджетните ограничения могат да доведат до необходимост от приоритизиране при разпределянето на средствата. **Всяко приоритизиране трябва да се определя от самата съдебна власт.** Тези бюджетни приоритети трябва да бъдат определени в сътрудничество със съответната съдебна система в съответствие с прозрачни критерии като натовареност и брой на съдиите.

Прозрачността на бюджета включва степента, до която гражданите и представителите на съдебната система или други групи от обществото имат достъп до информация за и осигуряват и / или получават обратна информация за държавните приходи, разпределянето им и разходването им. Ето защо ние разграничихме: прозрачност на източниците на данни и информация, използвани за да оформят решенията относно приоритетите на приходите и разпределянето на разходите, както и прозрачност на бюджетната процедура.

Препоръка седем

² Вижте отговорите на въпросниците, предоставени от членовете и наблюдателите на ЕМСС
Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

За да отговори на настоящите и бъдещи очаквания на обществото, съдебната система трябва да разполага с **необходимите ресурси за въвеждане на иновации и модернизиране**, като например информационни и комуникационни технологии.

Препоръка осем

Бюджетните ограничения, които очевидно трябва да бъдат взети под внимание, не трябва да определят процедурите, които да се следват.

Поради това е необходимо да се гарантира, че бюджетните ограничения не са определящ фактор при:

- управлението на делата и правилата, регламентиращи правото на обжалване,
- насърчаване на алтернативното разрешаване на спорове,
- всеки опит да се намали ролята на съдията при разрешаването на спорове (например, чрез въвеждане на фиксирани наказания или санкции в извънсъдебни процедури).

Препоръка девет

Увеличаването на натовареността на съдиите може да доведе до невъзможност на съдиите да отговорят на всички изисквания за това как правилно да разглеждат делата.

Приоритизирането на съдебни спорове следва да се избягва. Независимо от това, ако ресурсите на съдебната власт налагат това, такова приоритизиране следва да се извършва след консултации с всички заинтересовани страни.

Всяка политика на приоритизиране следва да бъде открита и прозрачна.

Препоръка десет

Независимостта на съдебната власт е основен стълб на всяка конституционна система. За всяка демокрация, от основно значение е отделните съдии и съдебната система като цяло да са независими от външен натиск и неправомерно влияние от страна на другите власти, включително финансиращите органи. Минималните условия за независимостта на съдебната власт включват финансова сигурност, т.е. правото на заплата и пенсия.

За да се задържат и привлекат съдии с високи професионални качества и да се поддържа независимостта на съдебната власт, възнаграждението на съдиите трябва винаги да бъде **съизмеримо с техните професионални отговорности, публични задължения и достойнството на техния труд**. Възнаграждението трябва да се основава на общ стандарт и на обективни и прозрачни критерии, а не на

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

оценка на индивидуалното представяне на съдията. Възнаграждението на съдията включва заплата, обезщетение при болест, платен отпуск по майчинство / бащинство и пенсии.

Възнаграждението на съдиите трябва да бъде **конституционно гарантирано** в закон и да не се променя в ущърб на съдиите след назначаването им. Освен в условия на икономически критична ситуация, когато е налице общо намаление на заплатите в сектора на обществените услуги и съдиите се третират не по-малко благоприятно от други лица, които получават заплата от държавния бюджет, не трябва да има намаление на възнаграждението на съдиите.

Необходимо е да съществува независим орган, създаден да дава информирани препоръки към правителството по отношение на съдебното възнаграждение, които правителствата следва да приемат и прилагат. Когато тези препоръки не се следват, причините трябва да бъдат ясно и публично изяснени от правителството.

Препоръка единадесет

За да се гарантира качеството на правосъдието, трябва да е налице подходящо финансиране за да се подсигури на съдиите **подходящо първоначално и продължаващо обучение** по време на цялата им кариера.

Препоръка дванадесет

Ако на членовете на съдебната власт в възложена отговорността за управлението на съдилищата, те трябва да получават подходящо обучение и да разполагат с необходимите средства, за да изпълняват тази функция. Ето защо, тези съдии трябва да бъдат **обучени в съответните счетоводни и бюджетни процедури**.

I. Резюме

Проектният екип “Финансиране на съдебната система” на Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС) започна през септември 2015 г., в резултат на работния план за 2015 г.-2016 г. одобрен от Общото събрание, проведено в Хага на 3-5 юни 2015 г. Проектният екип беше създаден като продължение на работата на ЕМСС по установяването на минимални съдебни стандарти и укрепване на взаимното доверие между съдиите и другите съдебни органи. В Стратегическия план и в Плана за действие на ЕМСС за 2014 – 2018 г., ЕМСС идентифицира необходимостта от проект, който да разглежда и представя информация за финансирането и подкрепата за членовете и наблюдателите на ЕМСС; Съветите на съдебната власт и отделните съдебни системи. Планът подчерта важността на идентифицирането на минималните съдебни стандарти и съответните индикатори в някои области от сектор “Правосъдие” за подобряване на съдебните системи в Европа. Минималните съдебни стандарти и съответните индикатори предоставят инструмент за самооценка на съдебните системи и за по-

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

нататъшно сближаване и подобряване на съдебните системи в Европа. Това ще окаже подкрепа за развитието на независими съдебни съвети и ще допринесе за постигане на обща съдебна култура.

Независимите и отговорни съдебни системи са основен компонент на високо качество, ефективност и ефикасност на съдебните системи, и предпоставка за доброто функциониране на пространството на правосъдие в ЕС. Подходящото финансиране на съдебната система е ключов елемент за гарантирането и опазването на независимостта на съдебната власт. Финансирането на съдебната власт е обширна тема, която включва разпределението на средствата, но също така и управлението на тези средства на местно и национално ниво. ЕМСС е напълно запозната с финансовия и икономически климат и бюджетните ограничения, в рамките на които работят правителствата. Въпреки това, дори във времена на икономическа криза, трябва да се предостави подходящо ниво на финансиране за да се даде възможност на съдебната власт да управлява натовареността си по подходящ начин. Достъпът до правосъдие и правото на справедлив процес не са гарантирани в достатъчна степен, ако едно дело не може да бъде разгледано в рамките на разумен срок от съд, който разполага с подходящи средства за да функционира ефективно. Финансирането на съдебната власт е важна тема за цялото общество, и по-специално за икономиката и въвеждането на намаляване на разходите не следва да се прави по начин, който подкопава независимостта на съдебната власт, възпрепятства достъпа до правосъдие или подкрепя недонбронамерена външна намеса.

ЕМСС преди е разглеждала темата за финансирането на съдебната система в *Доклада си от 2006-2007 г. относно финансиране на съдилищата и отчетност*. Една от специфичните цели на настоящия проект е да актуализира доклада от 2007 г., по-специално по отношение на последните развития, в това число икономическата криза и последвалите строги мерки и понятието икономическа стойност на добре работещата съдебна система. От икономическата криза през 2008 г. насам, ЕМСС обстойно е разглеждала предизвикателствата и възможностите за съдебната власт в рамките на променящия се икономически климат, по-специално в *Декларацията от Вилнюс 2011 г.* и *Доклада "Съдебна реформа в Европа" 2011-2012 г.* Декларацията от Вилнюс подчетава, че намаляването на разходите не може да бъде в ущърб на независимостта на съдебната власт, при условие че:

"Независимостта на съдебната власт и на всеки един съдия трябва да бъде запазена като предпоставка за предоставянето на справедливо и безпристрастно правосъдие в защита на човешките права и основните свободи. Не може да се позволи необходимостта от намаляване на разходите да бъде в ущърб на независимостта на съдебната власт. Основна задача на Съветите на съдебната власт е поддържат и укрепват независимостта на съдебната власт. "[Препоръка 10]

От гледна точка на възможности, новият икономически климат предвижда подобряване на ефективността на съдилищата, препоръка 3 от декларацията гласи:

" Новата среда налага да се вземат мерки, насочени към подобряване на ефективността
Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

на съдилищата чрез преосмисляне на съдебната карта с цел въвеждане на реформа на процедурите на вътрешна организация на съдилищата и внедряване на иновативни информационни и комуникационни технологии, чиято основна функция да бъде повишаването ефективността на съдебната система.“

Екипът на проекта е положил усилия да осигури хармонизиране на препоръките и показателите в този доклад с принципите, предвидени в предходните документи и доклади на ЕМСС.

Докладът отчита различията в правните системи в Европа и е предложил препоръки за подпомагане на всички съдебни органи във финансовото и бюджетното управление. Екипът на проекта се състои от представители на деветнадесет членове на ЕМСС (Белгия, България, Дания, Англия и Уелс, Унгария, Франция, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Холандия, Северна Ирландия, Полша, Португалия, Румъния, Шотландия, Словакия, Словения, Испания), както и представители от четири страни със статут на наблюдатели (Албания, Австрия, Германия и Норвегия). Екипът на проекта се председателства и координира съвместно от г-жа Сорая Амрани Меки (Върховен съвет на магистратурата, Франция) и г-н Джон Хедиган (Съдебната служба на Ирландия).

За целите на изготвянето на настоящия доклад и неговите приложения, екипът на проекта проведе първото си заседание в Париж на 24-ти и 25-ти септември 2015 г. и две допълнителни срещи в Брюксел на 30 ноември и 1 декември, 2015 г. и в Дъблин на 29 февруари и 1 март 2016 г.

II. Въведение

II.1. Цели и методология на проекта

Цели и очаквани резултати По време на първата среща на екипа на проекта, членовете на екипа на проекта, обсъдиха целите и очакваните резултати от проекта. Общата цел на проекта е да се насърчат независимите и отговорни съдебни системи в Европейския съюз и в Европа. Специфичната цел е да се окаже подкрепа на Съветите на съдебната власт, участващи в управлението на съдилищата за разпределение на ресурсите и финансовото / бюджетното управление чрез подчертаване на добрите практики в тази област. Друга цел на проекта е да посочи как икономическият натиск се отразява върху работата на съдебната власт.

Членовете на екипа на проектния екип се съгласиха, че следните аспекти биха били основни за проекта:

- 1) Резюме на установените бюджетни политики във всички членки и наблюдатели на ЕМСС;
- 2) Разработването на показатели в областта на финансирането на съдебната система в контекста на опита на членовете и наблюдателите;

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

- 3) Научни изследвания и разработване на добри практики по отношение на методологията и ролята на съдебните съвети в разпределението и изпълнението на бюджета
- 4) Разглеждането на потенциалните последици от бюджетните ограничения по отношение на правните процедури
- 5) Представянето на цялостен доклад за дейността на групата по проекта на Общото събрание на ЕМСС ЕС във Варшава в периода 1-3 юни, 2016 г.

Обхват на проекта

Като цяло, усилията на настоящия проектен екип бяха насочени към разработване на препоръки и съответните индикатори (където е възможно) в областта на финансирането на съдебната система. Въпреки това, като се има предвид необходимостта да се определят границите на проекта и основните проблемни точки, които са възникнали по време на встъпителната сесия, членовете на проектния екип се съгласиха, че проектът не трябва да включва в обхвата си разходите за сигурност и разходите за осигуряване на достъп до правосъдие. Екипът на проекта също така обсъди връзката между финансирането и независимостта и се съгласи, че докладът не трябва да се използва за измерване на качеството на правосъдието.

Действия

Екипът на проекта се съгласи да предприеме редица действия:

- 1) Преглед на бюджетните политики в областта на правосъдието, които включват:
 - Актуализиране на Доклада на ЕМСС 2006-2007 за финансиране и отчетност на съдилищата като се има предвид работата на други органи в тази връзка;
 - Описание на отношенията между членовете на ЕМСС и правителствени органи по бюджетни въпроси;
 - Очертаване на индикаторите, използвани за оценка на дейностите на съда.
- 2) Проучване на управлението на средствата от страна на съдебната власт и последствията върху съдебните практики, участието на други заинтересовани страни, като например адвокати и гражданското общество, както и дали финансовите ограничения оказват влияние върху правните процедури.

Методология и дейности

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

По отношение на методологията и дейностите, които следва да бъдат предприети от проектния екип, беше решено тези дейности да се структурират по следния начин:

1) **Събиране на информация за националните системи за финансиране на съдебната власт** с помощта на въпросник, адресиран до членовете и наблюдателите на ЕМСС, представени в екипа на проекта и за другите членове и наблюдатели на ЕМСС:

- i) Екипът на проекта обсъди и определи основните релевантни въпроси за развитието на общи стандарти за финансиране на съдебната власт (както и съответните индикатори). За събирането на тази информация бе изготвен въпросник. Тъй като основните констатации на екипа на проекта отчасти се основават на анализа на отговорите на въпросника, специално внимание бе отделено на формулирането на въпросите, на които да може да бъде даден отговор, конкретни и сравними с цел да се създаде ефективен инструмент за сравнение.
- ii) Въпросникът беше разпространен сред членовете и наблюдателите на ЕМСС и бе определен разумен срок за предоставяне на отговорите. Попълнените въпросници, предоставени от някои от членовете и наблюдателите³ на ЕМСС са на разположение в [Приложение II](#).

2) **Проучване, компилиране и анализ на съществуващите доклади или становища, издадени от съответните заинтересовани страни в областта на финансирането на съдебната система** (напр. Институции на ЕС / органи на Съвета на Европа/ КЕС, Венецианската комисия, ООН).

3) **Дискусии относно информацията събрана във връзка с всяка една от основните области по темата за финансиране на съдебната система** (както на националните системи, така и международни източници) от членовете на екипа на проекта по време на работните срещи. Резултатът от обсъжданията, препоръките и индикаторите бяха определени от екипа на проекта.

4) **Изготвяне и одобряване на Окончателния доклад на екипа на проекта**, който да определи препоръките и показателите в областта на финансирането на съдебната система.

5) **Представяне на Окончателния доклад, разработващ стандартите и индикаторите по време на Общото събрание на ЕМСС** за окончателно одобрение.

Проектът на доклад беше представен на Общото събрание на ЕМСС, което се проведе във Варшава в периода 1-3 юни 2016 г. Докладът и стандартите и препоръките които произтичат от него бяха приети от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

³ Албания, Белгия, Хърватска, Дания, Англия и Уелс, Естония, Франция, Германия, Унгария, Ирландия, Италия, Литва, Черна гора, Холандия, Норвегия, Северна Ирландия, Полша, Португалия, Румъния, Сърбия, Словакия, Словения, Испания
Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

II.2. Преглед на европейските и международните източници, свързани с финансирането на съдебната система.

Екипът на проекта е направил опит да идентифицира всички релевантни становища и доклади във връзка с финансирането на съдебната система и да анализира онези материали, които обобщават европейски и международни стандарти. Целта на това проучване е да се гарантира, че препоръките и индикаторите, посочени в този доклад са в пълно съответствие с други доклади и документи на ЕМСС и международни документи и доклади, които имат някаква връзка с въпросите за финансирането на съдебната система. Разглежданите доклади на ЕМСС включват:

- Доклад на ЕМСС 2013-2014 *Независимост и отчетност на съдебната власт*
- Доклад на ЕМСС 2012-2013 *Подбор на насоките, препоръките и принципите на ЕМСС*
- Доклад на ЕМСС 2011-2012 *Реформа на съдебната власт в Европа*
- Доклад на ЕМСС 2010-2011 *Разработване на минимални съдебни стандарти*
- Доклад на ЕМСС 2010-2011 *Съдебни съвети*
- Декларация на ЕМСС от Вилнюс относно *предизвикателствата и възможностите за съдебната власт в настоящия икономически климат (2011)*
- Декларация на ЕМСС от Будапеща *относно самоуправлението на съдебната власт: баланс между независимост и отчетност (2008)*
- Доклад на ЕМСС *относно финансиране на съдилищата и отчетност 2006-2007*

Разглежданите международни източници включват:

- CDL-PI(2015)001, Компиляция от Становища на Венецианската комисия и Доклади относно съдилищата и съдиите (одобрен от Венецианската комисия през 2015 г.)
- CDL-AD(2010)004, Доклад относно независимостта на съдебната система. Част I: Независимост на съдиите (приет от Венецианската комисия по време на нейната 82 пленарна сесия (Венеция, 12-13 март 2010 г.))
- Доклад на специалния докладчик за независимостта на съдиите и адвокатите, Габриела Кнаул, изготвен в съответствие с Резолюция 17/2 на Съвета по правата на човека. Общо събрание на ООН, 67-ма сесия, 13 август 2012 г. A/67/305
- Препоръка CM / Rec (2010) 12 на Комитета на министрите към държавите-членки относно съдиите: Независимост, ефективност и отговорности (приета през ноември 2010)
- Основните принципи на ООН за независимостта на съдебната власт (1985 г.) (подписани от Общото събрание на ООН през ноември /декември 1985 г.)

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016 , приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

- Всеобщата декларация за независимостта на правосъдието (Декларация от Шингви) (одобрена от ООН през 1985 г.)
- Всеобща харта на съдиите (одобрена от Международната асоциация на съдиите през ноември 1999 г.)
- Консултативен съвет на европейските съдии (КЕС) Становище № 2 на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно финансирането и управлението на съдилищата с оглед на ефективността на съдебната система и на член 6 от Европейската конвенция за правата на човека (прието през ноември 2001 г.)
- Консултативен съвет на европейските съдии (КЕС) Становище № 10 на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно Съвета на съдебната власт в служба на обществото (прието през ноември 2007 г.)
- Консултативен съвет на европейските съдии (КЕС) Становище № 11 (2008) на вниманието на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно качеството на съдебните решения (прието през декември 2008 г.)
- Европейска харта за статута на съдиите (приета от Съвета на Европа през юли 1998 г.)
- Мерки за ефективно прилагане на принципите от Бангалор за поведението на съдиите (Мерките за изпълнение) (приети от групата за почтеност на съдиите през януари 2010 г.)

Приложение I съдържа резюме на международните източници относно финансирането на съдебната система подготвени за разглеждане от проектния екип.

От тези международни източници бяха изведени шест принципа, за които бе преценено, че ще формират основата на Доклада:

Принцип 1 – Независимост

Независимостта на съдебната власт и на всеки един съдия трябва да бъде запазена като предпоставка за предоставянето на справедливо и безпристрастно правосъдие в защита на човешките права и основните свободи. Не се допуска необходимост от намаляване на разходите за да се подкопава независимостта на съдебната власт. Решенията за разпределение на средствата на съдилищата трябва да се вземат при възможно най-голямо зачитане на независимостта на съдебната власт.

Принцип 2 – Достатъчни средства

Всяка държава следва да разпределя достатъчно средства, оборудване и обзавеждане на съдилищата, които да им позволят да функционират в съответствие със стандартите определени в чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека и да дадат възможност на съдиите да работят ефективно. Това включва физически съоръжения подходящи за

поддържането на независимостта на съдебната власт, достойнството и ефективността; съдебен и административен персонал и оперативни бюджети.

Съдилищата не следва да се финансират въз основа на дискреционни решения на официалните органи, а по стабилен начин въз основа на обективни и прозрачни критерии. Финансирането на съдилищата не трябва да зависи от политическата нестабилност.

Принцип 3 Съвет на съдебната власт

Съветът на съдебната власт следва да упражнява контрол върху собствените си финансови средства и дейностите си независимо от законодателната и изпълнителната власт. Съветите на съдебната власт трябва да разполагат с достатъчни финансови и административни ресурси за да функционират правилно. Съветът трябва да има правомощието и капацитета да договаря и организира бюджета си ефективно.

Принцип 4 Роля на съдебната власт в бюджетната процедура

За да се гарантира и укрепи разделението на властите, съдебната власт или органа, в който съдебната власт е представена и има ефективна роля, следва да участва във всички етапи на бюджетната процедура и следва да има възможност да изразява становище по предложения бюджет пред Парламента.

Съдебната власт трябва да отговаря за финансовото управление на съдилищата поотделно и като цяло в рамките на разпределените им бюджети. Ако на съдиите е предоставена отговорността за управлението на съдилищата, те следва да получават подходящо обучение и да имат необходимата подкрепа за да изпълнят задачата.

Принцип 5 Възнаграждение на съдиите

Възнаграждението на съдиите трябва винаги да бъде съизмеримо с техните професионални отговорности, обществени задължения и достойнството на техния труд. Възнаграждението на съдиите трябва да бъде достатъчно, за да ги предпази от принуда, целяща да повлияе на решенията им. Възнаграждението трябва да бъде конституционно установено или гарантирано по закон, така че да се запази независимостта и непристрастността на съдебната власт. Всички дискусии и преговори относно възнагражденията на съдиите следва да включват съдебната власт.

Заплатите в съдебната система не трябва да се променят в ущърб на представителите на съдебната власт след тяхното назначаване. Изключение от принципа за недопускане на намаляване на заплатите може да се направи по време на икономически затруднения, ако е

налице общо намаление на заплатите в сектора на обществените услуги и представителите на съдебната власт не се третира по различен начин.

Възнаграждението следва да се основава на общ стандарт и на обективни и прозрачни критерии, а не на оценка на индивидуалното изпълнение на съдията. Бонусите и нефинансовите облаги, които включват елемент на преценка следва да бъдат изключени.

Необходимо е да има разпоредби за периодичен преглед на възнаграждението на съдиите, за да се преодолее или минимизира ефекта на инфлацията. Възнаграждението на съдиите трябва да покрива в подходящ размер случаи на заболяване, отпуск по майчинство или по бащинство.

Съдиите трябва да получават пенсии след пенсионирането си, които да бъдат достатъчни и в разумно съотношение към тяхното ниво на заплащане докато са били на работа..

Принцип 6 Контрол от съдебната власт

Финансирането на съдебната власт, управлението на съдилищата и обучението на съдиите следва да бъде изцяло или частично под контрола на Съвета на съдебната власт или на равностойни, независими и автономни органи. Ако не съществува Съвет, съдиите пак могат да имат решаващо въздействие върху решенията по отношение на определените отговорности.

През цялата професионална кариера на съдиите те трябва да имат достъп до висококачествено обучение. Подходящото обучение насърчава високо качество и бързи съдебни решения, които укрепват предвидимостта и правната сигурност. Органът, отговарящ за съдебното обучение, ако това не е Съветът на съдебната власт, трябва да бъде самостоятелен и да има собствен бюджет. Органът, отговарящ за обучението на съдиите следва да работи в сътрудничество със съдебната власт. Той следва да се ръководи и/или да е обвързан от насоки, препоръчани от Съвета на съдебната власт. Финансирането на съдебното обучение следва да се предоставя от държавата.

II.3. Докладът

Общата цел на проекта е да насърчи независими и отговорни съдебни системи в Европейския съюз и в Европа като цяло. Конкретната му цел е да подпомага Съветите на съдебната власт, участващи в управлението на съдилищата при определянето и управлението на ресурсите като се подчертават добрите практики в тази област.

Част III от Доклада дава препоръки за финансирането на съдебната система. Описани са дванадесет препоръки. Препоръките са включени в две заглавия: бюджетна процедура и бюджетни ограничения. Разделът за бюджетната процедура съдържа препоръки от едно до пет. Препоръки от шест до дванадесет са изложени в раздела за бюджетните ограничения.

Част IV определя съответните индикатори които трябва да бъдат определени към препоръките и стандартите. Индикаторите са разделени в пет подзаглавия: бюджетна процедура; подходящ бюджет в съответствие с изискванията на съдебната власт; бюджетни ограничения; възнаграждение на съдиите и обучение.

II.4. Въпросникът

С цел да се обсъдят и разработят препоръки и показатели, екипът на проекта реши да събира информация за практиките, които съществуват по отношение на финансирането на съдебната система. Информацията е събрана чрез въпросник по редица конкретни теми, свързани с финансирането на съдебната система, на който бе отговорено от членовете на екипа на проекта и другите членове и наблюдатели на ЕМСС. Членовете и наблюдателите на ЕМСС бяха помолени да отговорят на Въпросника от гледната точка на своя опит, като посочат как са организирани тези въпроси в тяхната страна, дали се провежда дебат по някои въпроси, свързани с темата и да споделят добри практики, които се използват в тяхната страна. Те също така бяха помолени да представят своите възгледи по отношение на идеалните условия за финансиране. Отговорите на въпросника са били събрани и са достъпни в [Приложение II](#).

Отговорите на въпросника предоставят подробна информация за националните системи за финансиране на съдебната власт относно конкретните области, подлежащи на анализ от страна на екипа на проекта. Въпросникът съдържа седемнадесет въпроса и множество подвъпроси в четири конкретни области:

1) Компоненти на бюджета за съдебната власт

- Компонентите на бюджета.
- Дали бюджетът включва специфични въпроси като пенитенциарната администрация.
- Дали е включена охраната на съдилищата.
- Дали има специален бюджет за съдии и дали прокурорите също са включени.

2) Бюджетна процедура

- Процедурата, чрез която се финансира бюджета.
- Дали има сума или процент от бюджета, който е гарантиран за съдебната власт. Ако е така, каква е гарантираната сума или процент и дали това е установено в закона или в практиката.

- Кой определя заплатата на съдиите и процедурата, чрез която се определя заплатата? Дали заплатите на съдиите са гарантирани и ако е така, какъв е механизмът, по който те се гарантират.
- Идентифициране на органа, който осигурява средства за съдебната власт. Дали средствата за съдебната власт включват съдебните такси и ако е така, какъв е процесът, чрез който се оценяват таксите.

3) **Управление на разпределения бюджет или управление на договорения бюджет**

- Идентифициране на органа, който взема решение за управлението на бюджета.
- Процесът, чрез който се разпределят средствата.
- Критериите за разпределение на средствата.
- Органът, който отговаря за определяне на критериите и дали съдебната система участва в разглеждането на тези въпроси. Ако съдебната система участва, какъв е начинът и степента на участие.
- Критериите, които лицата, които отговарят на въпросника считат за най-важни.
- Срещани проблеми със злоупотребата с тези критерии, ако има такива.
- Предложения за добри практики при използването на тези критерии.

4) **Последици от бюджетните ограничения**

- На национално ниво
- На ниво съд

Въпросникът изисква описание на актуалното състояние във всяка страна, а в някои случаи, на съответните инициативи, които вече са предприети или ще бъдат предприети в сферата, предмет на анализа, като по този начин се осигурява преглед на ситуацията в съответните страни, а също се дават и препоръки за най-добри практики във връзка с финансирането на съдебната система. Въпреки това, целта на въпросника е той да бъде ръководство, което е лесно за употреба при търсене на допълнителна информация, а не задълбочено сравнение на положението във всяка юрисдикция по всяка от темите. Някои отговори съдържаха много подробна информация по определени теми, а други не. В резултат на това, отговорите на всеки въпрос от въпросника са различни по стил, дължина и брой. При четене на въпросника, читателят трябва да има това предвид, както и фактът, че това, че някои от членовете не са предоставили информация по даден въпрос от въпросника, не означава, че въпросната страна не разполага с регламент или политика, подобна на тази, описана в отговорите на другите страни. Сравняването на количествени данни от различни страни, които разкриват различни географски, икономически и правни ситуации е деликатна задача. Към това трябва да се подхожда с голямо

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

внимание от страна на лицата, ползващи доклада и отговорите на въпросника и, преди всичко, от тези, които тълкуват и анализират информацията, съдържаща се в отговорите на въпросниците. За да се сравнят различните държави и техните системи, трябва да се вземат предвид особеностите на системите, които биха могли да обяснят разликите в различните държави (различни съдебни структури, организация на съдилищата и използването на статистически инструменти за оценка на системите, и т.н.).

Освен това, по-подробна информация по темите, предмет на анализа от страна на екипа на проекта може да бъде осигурена чрез съответната национална институция (дали Съветът на съдебната власт, съдебната администрация или Министерството на правосъдието). От друга страна, като се има предвид, че целта на ЕМСС е да се споделя опит между членовете и наблюдателите, екипът на проекта предлага, въпросникът да може да бъде попълнен с информация от членовете и наблюдателите на ЕМСС, които все още не са отговорили, а също и редовно актуализиран от участващите страни.

Докладът

Независимостта на съдебната власт следва да бъде запазена като предпоставка за предоставянето на справедливо и безпристрастно правосъдие в защита на човешките права и основните свободи. Решенията за разпределяне на средствата за съдилищата и средствата за управление трябва да бъдат взимани при строго спазване на независимостта на съдебната власт.

Това очевидно се отнася до независимостта на съдебната институция по отношение на политическите сили, но и до независимостта на съдиите, които са поставени пред външен натиск, който може да доведе до риск от корупция в съдебната система. И двете са от съществено значение за гарантиране на независимо и безпристрастно правосъдие за потенциалните спорещи страни, с цел ефективно осигуряване спазването на принципите на справедлив процес в разумни срокове.

Връзката между финансирането и независимостта е толкова важна, че няколко европейски и международни декларации подчертават, че това е задължителна гаранция за върховенството на закона ("Etat de Droit")⁴.

Екипът на проекта на ЕМСС, посветен на тази тема винаги е отчитал, че икономическата криза през 2008 г. сериозно е застрашила икономическата и финансовата стабилност на повечето от страните-членки на Европейския съюз.

Следващите препоръки са били обсъдени при пълно зачитане на и пълна осведоменост за икономическия и финансов контекст. Въпреки това, икономическите ограничения, които тежат върху държавата, трябва да бъдат балансирани от нуждата да се гарантират достатъчно ресурси за съдебната институция, така че да се осигури възможно най-пълна подкрепа за върховенството на закона ("Etat de Droit").

⁴ Вижте, приложеното резюме на международните източници относно финансирането на съдебната система, изготвено за разглеждане от проектния екип
Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

Въпреки много голямото разнообразие от национални разпоредби, следните критерии следва да се разглеждат като основни, за да се осигури на европейските граждани справедливо и публично изслушване на делото в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден със закон.⁵

III. Препоръки

Бюджетна процедура

При разглеждане на въпроса за съставянето на бюджета за финансирането на съдебната власт и за неговото съгласуване в държавите в Европа се разкрива една много разнообразна картина.

В някои държави с федерална структура, процесът е децентрализиран. В няколко държави-членки изготвянето на бюджета е поверено на част от изпълнителната власт, например на Министерството на правосъдието или на Министерството на финансите. Няколко страни приемат подход "отдолу-нагоре", който включва разглеждане на необходимия бюджет за всеки съд и създаването на общ бюджет на държавно ниво от сбора на всички индивидуални бюджети. Въпреки това са редки случаите, когато съдебната власт играе основна роля в първоначалната подготовка на бюджета⁶.

След като веднъж бюджетът е изготвен, процедурата по представяне на бюджета разкрива също толкова разнообразна картина. В много страни, бюджетът се представя направо на законодателната власт, парламента. В други, проектобюджетът се представя на изпълнителната власт. Трета група страни представят проекта за бюджет на независим орган⁷.

Препоръка едно

Бюджетите винаги ще бъдат обект на парламентарен контрол, тъй като те включват разходване на публични средства. Въпреки това, изготвянето на бюджета следва да бъде системно и практически освободено от неподходяща политическа намеса. Съдилищата не трябва да се финансират въз основа на дискреционни решения на официалните органи, а въз основа на обективни и прозрачни критерии.

Препоръка две

За да се гарантира и укрепи разделението на властите, Съветът на съдебната власт или органът, в който съдебната власт е представена, следва да бъде тясно свързан и напълно информиран за всички етапи на бюджетната процедура и следва да има възможност да изразява становището си по предложения бюджет пред парламента⁸.

Препоръка три

Изготвянето на бюджета на съдебната власт, включително и управлението на съдилищата и обучението на съдиите, трябва да бъдат изцяло или поне частично под контрола на Съвета на съдебната власт или на еквивалентни независими и автономни органи. Ако не съществува Съвет, съдиите отново трябва да имат решаващо влияние върху бюджетната процедура..

⁵ Член 6 ЕСПЧ

⁶ Виж Приложението с въпросниците от членовете и наблюдателите на ЕМСС

⁷ Виж Приложението с въпросниците от членовете и наблюдателите на ЕМСС

⁸ В страните, в които Съветът на съдебната власт има право да предлага бюджета, правителството следва да представи обосновка за промяната му.

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

Препоръка четири

Съдилищата трябва да бъдат финансирани до ниво, което да им позволява да изпълняват задълженията си, да предоставят ефективна и ефикасна система за правораздаване. Следователно, всяка държава трябва да отдели достатъчно средства, съоръжения и оборудване за съдилищата, за да им се даде възможност да функционират в съответствие със стандартите, определени в член 6 от Европейската конвенция за правата на човека и да се даде възможност на съдиите и съдебните служители да работят ефективно.

Препоръка пет

Поддържането на върховенството на закона ("Etat de Droit") изисква дългосрочна финансова стабилност при финансирането на съдебната система.

Съдилищата не трябва да бъдат финансирани на годишна база, а трябва да разполагат със сигурността на дългосрочните бюджети. Финансирането на съдилищата трябва да бъде защитено от колебанията, причинени от политическата нестабилност.

Бюджетни ограничения

Бюджетните ограничения засягат ефективното функциониране на правосъдието с риск от отказ или забавяне на достъпа до правосъдие за потенциалните страни в процеса. Това може да бъде под формата на бюджетни ограничения, но също така може да бъде и резултат от стагнация на бюджета в контекста на неблагоприятни влияния, като например увеличаване на натовареността. Освен това, структурата на бюджетите може да бъде доста различна в различните държави, което ги прави трудни за сравнение.

В Европа съществува голямо разнообразие в начините за финансиране на съдебната система. Това е самостоятелна тема. Повечето бюджети включват, например, разходите за заплати и пенсии на съдиите, някои бюджети включват разходи за съдебно обучение, докато други не. Малка част от съдебните бюджети включват разходите за системата за наказания; някои включват разходите за сигурност на съда. В някои страни, натовареността е съществен фактор при разпределянето на ресурсите; други страни поставят по-голям акцент върху съгласувания бюджет за последните години. В повечето страни, бюджетът на съдебната система е отделен от този на прокурорите. Поради това не е възможно да се изброят изчерпателно всички тези елементи, които трябва да бъдат включени в бюджета за финансиране на съдебната система⁹.

Бюджетните ограничения могат да окажат влияние върху качеството на правосъдието и правораздаването.

Препоръка шест

⁹ Вижте отговорите на въпросниците, предоставени от членовете и наблюдателите на ЕМСС
Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Бюджетните ограничения могат да доведат до необходимост от приоритизиране при разпределението на средствата. Всяко приоритизиране трябва да се определя от самата съдебна власт. Тези бюджетни приоритети трябва да бъдат определени в сътрудничество със съответната съдебна система в съответствие с прозрачни критерии като натовареност и брой на съдиите.

Прозрачността на бюджета включва степента, до която гражданите и представителите на съдебната система или други групи от обществото имат достъп до информация за и осигуряват и / или получават обратна информация за държавните приходи, разпределението им и разходването им. Ето защо ние разграничихме: прозрачност на източниците на данни и информация, използвани за да оформят решенията относно приоритетите на приходите и разпределението на разходите, както и прозрачност на бюджетната процедура.

Препоръка седем

За да отговори на настоящите и бъдещи очаквания на обществото, съдебната система трябва да разполага с необходимите ресурси за въвеждане на иновации и модернизиране, като например информационни и комуникационни технологии.

Препоръка осем

Бюджетните ограничения, които очевидно трябва да бъдат взети под внимание, не трябва да определят процедурите, които да се следват.

Поради това е необходимо да се гарантира, че бюджетните ограничения не са определящ фактор при:

- управлението на делата и правилата, регламентиращи правото на обжалване,
- насърчаване на алтернативното разрешаване на спорове,
- всеки опит да се намали ролята на съдията при разрешаването на спорове (например, чрез въвеждане на фиксирани наказания или санкции в извънсъдебни процедури).

Препоръка девет

Увеличаването на натовареността на съдиите може да доведе до невъзможност на съдиите да отговорят на всички изисквания за това как правилно да разглеждат делата.

Приоритизирането на съдебни спорове следва да се избягва. Независимо от това, ако ресурсите на съдебната власт налагат това, такова приоритизиране следва да се извършва след консултации с всички заинтересовани страни.

Всяка политика на приоритизиране следва да бъде открита и прозрачна.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

Препоръка десет

Независимостта на съдебната власт е основен стълб на всяка конституционна система. За всяка демокрация, от основно значение е отделните съдии и съдебната система като цяло да са независими от външен натиск и неправомерно влияние от страна на другите власти, включително финансиращите органи. Минималните условия за независимостта на съдебната власт включват финансова сигурност, т.е. правото на заплата и пенсия.

За да се задържат и привлекат съдии с високи професионални качества и да се поддържа независимостта на съдебната власт, възнаграждението на съдиите трябва винаги да бъде съизмеримо с техните професионални отговорности, публични задължения и достойнството на техния труд. Възнаграждението трябва да се основава на общ стандарт и на обективни и прозрачни критерии, а не на оценка на индивидуалното представяне на съдията. Възнаграждението на съдията включва заплата, обезщетение при болест, платен отпуск по майчинство / бащинство и пенсии.

Възнаграждението на съдиите трябва да бъде конституционно гарантирано в закон и да не се променя в ущърб на съдиите след назначаването им. Освен в условия на икономически критична ситуация, когато е налице общо намаление на заплатите в сектора на обществените услуги и съдиите се третират не по-малко благоприятно от други лица, които получават заплата от държавния бюджет, не трябва да има намаление на възнаграждението на съдиите.

Необходимо е да съществува независим орган, създаден да дава информирани препоръки към правителството по отношение на съдебното възнаграждение, които правителствата следва да приемат и прилагат. Когато тези препоръки не се следват, причините трябва да бъдат ясно и публично изяснени от правителството.

Препоръка единадесет

За да се гарантира качеството на правосъдието, трябва да е налице подходящо финансиране за да се подсигури на съдиите подходящо първоначално и продължаващо обучение по време на цялата им кариера.

Препоръка Дванадесет

Ако на членовете на съдебната власт в възложена отговорността за управлението на съдилищата, те трябва да получават подходящо обучение и да разполагат с необходимите средства, за да изпълняват тази функция. Ето защо, тези съдии трябва да бъдат обучени в съответните счетоводни и бюджетни процедури.

IV. Индикатори

Доклад на ЕМСС- Финансиране на съдебната система 2015-2016, приет от Общото събрание на 3 юни 2016 г.

Настоящият доклад може да се използва от националните съдебни органи, Съветите на съдебната власт и други държавни органи при оценка на техните системи за финансиране на съдебната власт и при планирането на реформи. Докладът трябва също така да съдейства за осигуряване на независимостта на съдиите, както и за повишаване на общественото доверие в съдебната власт и в съдебната система като цяло. Докладът следва също така да повиши осведомеността и да подобри разбирането на различните правни системи, както и на общите ценности на тези системи.

Ето защо е важно да се установят показателите в областта на финансирането на съдебната власт, за да се идентифицират стандартите, които трябва да бъдат определени.

Екипът на проекта разгледа европейски и международни стандарти и инструменти, които имат отношение към темата, а принципите, препоръките и констатациите са в основата на индикаторите, които следват, а именно:

Бюджетна процедура

- 1) Дали системата е предназначена да взема решения относно бюджета на съдебната власт свободно, доколкото е практически възможно, без да се влияе от неправомерна политическа намеса? Например, неправомерна политическа намеса е тази, която може да се стреми да въздейства върху финансовите ресурси на съдебната власт с цел умишлено да намали независимостта на съдиите.
- 2) Съдилищата, изцяло въз основа на обективни и прозрачни критерии ли се финансират? Тези критерии, в сътрудничество със съответната съдебна система ли са установени?

Критериите предвидени ли са в закона?

Публично достъпни ли са критериите?

Има ли прозрачни критерии за изготвянето на бюджета?

Има ли прозрачни критерии за установяване на бюджетни приоритети?

Бюджетната процедура публична ли е?

Бюджетът за съдебната власт достъпен ли е за широката общественост?

- 3) Като алтернатива, финансират ли се съдилищата, изцяло или частично, на базата на дискреционни решения?
- 4) Дори ако това е така, това финансиране на дългосрочна и устойчива основа ли е? Програми, като средносрочната бюджетна програма (СБП) гарантират независимостта и устойчивото развитие на съдебната власт, тъй като бюджетът е изготвен въз основа на програмна информация, свързана с цели на политиката и институционални цели, интегрирани в планирането на програмата.
- 5) Бюджетът за съдебната власт поддава ли се на колебанията, причинени от политическата нестабилност?
- 6) Съветът на съдебната власт, или органът, в който е представена съдебната власт, участва ли във всички етапи на бюджетната процедура? Това участие включва ли директни преговори с органа, който взема решенията (Министерство на финансите и Парламент), за да се осигури по-добро разбиране на нуждите на съдебната система?

- 7) Финансирането на съдебната система намира ли се изцяло или частично под контрола на Съвета на съдебната власт или на друг подобен независим и автономен орган? Ако Съветът или такъв орган не съществува, имат ли съдиите решаващо влияние върху бюджетната процедура?

Адекватност на бюджета към нуждите на съдебната власт

- 8) Съдебната власт разпределя ли бюджетите след като те са били определени за да се гарантира подходяща взаимовръзка между нуждите и ресурсите?
- 9) Искат ли се становища от съдилищата?
- 10) Съдебната власт отчитали се за управлението на бюджета?
- 11) Съдебната власт финансира ли се до ниво, което да ѝ позволява да изпълнява задълженията си за осигуряване на ефективна и ефикасна система за правораздаване в съответствие с международните стандарти?
- 12). На съдебната власт предоставено ли е достатъчно и стабилно финансиране, така че да се даде възможност на съдебната система за иновации, например чрез въвеждането и устойчивото развитие на технологии за оптимизация на съдебните процедури и финансова ефективност?

Бюджетни ограничения

- 13) Бюджетните ограничения толкова ли са големи, че да могат да ограничат основното право на гражданите да имат ефективен достъп до правосъдие чрез съда? Били ли са тези ограничения в основата на реформите в управлението на делата и на правилата, регламентиращи правото на обжалване?
- 14) Ако има някакво приоритизиране на съдебни спорове, това достатъчно прозрачно ли е и било ли е предмет на консултации с всички заинтересовани страни, с цел да се приеме в достатъчна степен и да е налице предвидимост за страните по спора?

Възнаграждение на съдиите

- 15) Възнаграждението на съдиите, гарантирано ли е от закона и съизмеримо ли е с техните професионални отговорности и обществени задължения?
- 16) Възнаграждението на съдиите на обективни и прозрачни критерии ли се основава? Има ли независим орган, създаден за да даде информирани препоръки към правителството по отношение на възнаграждението, които правителствата трябва да приемат и прилагат?
- 17) Възнаграждението на съдиите преразглежда ли се периодично, независимо от изпълнителната власт, в съответствие със средния ръст на заплатите в страната за високопоставени държавни служители и съобразно инфлацията?
- 18) Има ли специален механизъм за да се запазят пенсиите в съответствие с инфлацията, предвижда ли се разумно обезщетение за заболяване и по време на отпуск по майчинство / бащинство?

Обучение

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

- 19) Съветът на съдебната власт, или еквивалентен независим и самоуправляващ се орган, участва ли в обучението на съдиите, в разработването на програмата за обучение и / или в планирането на бюджета и разпределението му / или при назначаването на органи на обучаващата институция ?
- 20) Бюджетът достатъчен ли е за предоставянето на подходящо обучение?
- 21) Съществува ли подходяща среда, за да се даде възможност на съдиите за ефективен достъп до обучение (управление на натовареността, финансови и организационни средства за участие?)
- 22) Членовете на съдебната власт, които са отговорни за управлението на съдилищата, обучени ли са в областта на счетоводните и бюджетни процедури?